

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izveniši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje do četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 25—26 poleg gledališča v „zvezdi“. — Opravištvo, na katero naj se blagovoljivo pošiljati nazočnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Srbija in boj.

Slovensk prostovoljec, oficir, ki je pred nekoliko dnevi šel v Srbijo, a pred odhodom oglašivši se pri nas, obljubil nam takoj pisati, kakor se podučil in vidi na mestu, poroča nam sedaj na kratko pa odločno iz Srbije:

„Naj drugi diplomatizirajo in note pišejo kolikor hočejo, Srbija je odločena, še malo časa in prekoračile bodo srbske čete Drino in bulgarsko mejo, puška bode pri nas sodila. — Tukaj je več Italijanov in družih prostovoljcev. Hubmajer je na meji in organizira. Tudi jaz dobom jutri svoj nalog.“

Vajeni smo že tako vsakovrstnih iznadenjanj, da nečemo presangvinični optimisti biti. Ali če vzamemo v roke beogradske časopise, vidimo, da oni imenovanje novega ministerstva isto tako sodijo. Organ Rističev „Istok“, v zadnjem broji na prvem mestu tako-le piše:

„Srbski narod in celo Slovanstvo nij z veseljem spremljalo prizadevanj vnanje politike, ki je potiskala v jesen vlado Ristič-Stevčevo nazaj, ker v vladi, ki je bila duša bojevite skupščinske impozantne večine, katera je pohvalila sijajno adreso, ki je obveščalo vojno, gledal je svet brzo in odločno akcijo. Za Srbstvo ta zima, (v katerej je vladal začasni kabinet Kaljevičev) nij prešla brezkoristno. Vlada in skupščina sta delali skrbno, da Srbija more zdaj na spomlad v roke vzeti veliko delo narodnega oslobojenja.

„Ravno na Jurjev dan se je pokazalo, da je vojna priprava Srbije v toliko gotova, da se uloga začasnega ministerstva Kaljevičevega more smatrati za skončano, ker Jurjev danek je bil sestanek nove vlade, katero malo in

veliko, Srbstvo in Slovanstvo, pozdravlja, a evropski Turki napadajo. In to je povsem logično. Nij dosti, da je Srbija pripravljena, nij dosti, da ima streliva in pušek, v tak čas je treba, da tudi možje, kateri so na vladi, dajejo vero in zaupanje, da je v Srbiji najživotnije vprašanje rešeno in odločeno. Pisanju not je bilo mesta, dokler Srbija nij bila pripravljena, in Kaljevičevemu ministerstvu se mora priznati, da je to nalogo dobro izvršilo.

„Mi pozdravljamo sedanjo vlado, kot vlado vojske. Tako jo pozdravlja tudi cel narod srbski, in posebno oni na krvavem razbojišču v Hercegovini in Bosni, tako jo pozdravlja Slovanstvo, tako razumevajo njen program tudi sami neprijatelji Srbije in srbskega naroda. Poznajoč ljudi, ki so zdaj prišli v Srbiji na vlado, cela Srbija in ves svet pozna njih program. Niti njihovi neprijatelji jim ne mogó očitati toliko nespameti, da bi hteli (z mirom) sami sebe zaigrati.

„Jurjev dan je razgnal mrak iz naše situacije. Bratje dalmatinski, ki so nas vprašali iz Imotskega z depešo: je li Srbija postala na Jurjev dan izdajica Jugoslovanstva, eto so dobili odgovora. Ne, ne! Srbija ne misli o izdaji svojih bratav; Srbija ne misli odreči se sama svojega življenja. Mi delimo vašo tugo, in še nemate nuje, da nas razžaljujete! V slovanskih in srbskih Termopilah v krvavej Dugi je rešena akcija Srbijina. Mi ne moremo, mi nečemo nazaj!

„Knez Milan skupivši okolo sebe može, kateri so imeli čvrsto zaupanje skupščine, one skupščine, katera je izrečno ukrenila vojno, vzela je v roke dedno krvavo troboj-

nico, katera je petdeset let v prašini trhnela, in pozval je pod njo vso Srbadijo in vse iztočne narode, katerim je draga svoboda, na krvav boj s sovražniki narodnimi. Proč z malostnimi domačimi prepiri, očevina ima samojedno zastavo, katera čaka, da navdušuje vse njene sinove. Nij treba reči: „Srbija je dobila novo vlado“, nego: „Srbija je gotova na velika dela“. Da živi svoboda iztočnih krščanov! Da živi narod srbski!“

Tako članek „Istokov“, glasila prve glave novega srbskega ministerstva.

In celo drugi glavni, neodvisni organ beogradskega, „Šumadija“, glasilo takozvanih mirnih „konservativcev“, ki so osobni in politični sovražniki Rističevi, piše: „Ako bi slučajno nova vlada pozabila, kakov je program devet mesecev v svojem organu „Istoku“ razvijala, mi tega ne bodemo pozabili. „Sedaj ali nikoli!“ to je bila njih deviza do denes. More jim li denes druga deviza biti? Ne obzirati se na občno evropsko situacijo, ne voditi nikakvega računa o politiki velikih oblasti — to je bil njih program do včeraj. Morejo li, smejo li iziti pred narod z drugim programom? Mi smo pripravljani na vse žrtve, katere bode od nas domovina terjala.“

Ali je torej mogoče po vsem tem, da Srbija ne bi v boj stopila? Skoro nij. In tako bog daj in sreča slovanska, katerej je pač čas, da jedenkrat zablistne.

Jugoslovansko bojišče.

Prijatelji naših nemškutarjev in Nemcev, ljubi Turki, so zopet jedno svoje kulturno delo storili. Hrvatskim listom se poroča, da so denes teden v Prjedoru napali mirne kristijane in jih večidel poklali. Turški vojaki,

Listek.

Grozna doba.

(Po Petruševskem spisal J. Steklasa.)

Car Ivan IV. vzevši sebi za svetovalca Silvestra in Adaševa, spremenil se je mnogo v svojih činih. Ali njegova prav je bila že tako izvržena, da se nij dala preinaciti; svetovalci so samo zdrževali. Zavis Ivana Vasiljeviča proti bojarjem tudi nij propala, nego zatajila se je v samej globočini srca in tlela tam, kakor iskra pod pepelom. Car nij ubogal Silvestra in Adaševa slobodnim srcem; on se je zatajeval proti svojej volji, proti svojim običajem. Tako vzdrževanje je moglo trajati samo do slučaja; in ti slučajji so hitro nastopili. Pokorivši kazansko carstvo in vrnivši se v Moskvo razbolel je silno Ivan Vasiljevič. Razmišljajoč, da je življenje ali smrt v božjih rokah, zaželel je on, da bi njegov bratranec Vladimir Andrejevič in vsi bojarji prisegli vernost sinu njegovemu Dmitriju. Carevič nij bil še jedno

leto star, in bojarji so se zbal, da bi ž njimi zavladali Zaharjini, bližnji rod caričin. Zavoljo tega so mnogi bojarji mislili pozabiti na carstvo Vladimira Andrejeviča ter nijso hoteli prisesti Dmitriju, knez Vladimir Andrejevič tudi ne. Vzdignil se je šum, krika, zmerjalne besede, izsipale so se najgrje psovke. Car je vse to slišal, grizel se v duši, ali stvari nij mogel pomoči, ker je ležal kakor klada ter komaj govoril. Posle mnogih zmešnjav so se bojarji nazadnje vendar odločili iz straha pred carjem ter v dveh dneh prisegli vsi carju Dmitriju, a knezi so prisili na prisego tudi Vladimira Andrejeviča.

Silvester in Adašev se sicer nijsta hotela prepirati in protiviti skupaj z bojarji volji carske, vendar pa je nijsta radovoljno spolnila, kajti v srcu sta bila za kneza Vladimira Andrejeviča. Ona nijsta ljubila carico, še manje pa njene brate, ki se nijso nikdar ž njima družili, nego dražili ju, kjerkoli so mogli. Iz vsega tega nij moglo dobro biti: Car je ozdravil, in zavist proti bojarjem se je bolj ukrepila

v njegovem srcu, a za Silvestra in Adaševa je nastopila grenka beda.

Ozdravivši zapovedal je Ivan Vasiljevič po samostanih molitve. V jednom teh samostanov je našel on mniha Vasijana, starega prijatelja svojega očeta. Car je prišel k njemu v sobico, začel se je ž njim razgovarjati ter v razgovoru vprašal: „kako mi je carstvovati, da bi velike in silne držal v poslušnosti?“ Vasijan je po svojej starej mržnji proti bojarjem odgovoril, da ne sme nobenega svetovalca za pametnejega imeti nego samega sebe, — ako hoče biti pravi samodržec. Le-te zle besede so se utisnile carju prav globoko, tem bolj, ker se je že naveličal Silvestra in Adaševa po redu. Ivan Vasiljevič je bil človek somnehljiv, razumom ošaben; vlast svojo je pridržal za se vso in z nobenim je nij hotel deliti. Tacemu vladarju je bilo treba oprezno svotovati, z zvijačo, a Silvester in Adašev, posebno prvi, postopala sta očitno trdo in drzno. Razun tega se je mešal Silvester včasih v tako neznatne stvari, pri katerih nij imel nič govoriti. Od

ki so ob istem času marširali pod poveljstvom Selim-paše v Prjedor niso Turkom pri tem pokolju nič branili, temuč so še sami plenili premoženje umorjenih kristijanov. — Za te grde divjake se potegujejo naši državniki?

V Bosni je bilo zopet več manjših bojev. Vojvoda Golub s svojo četo oblega Grahovo, potem ko je pretepel turško vojsko, katera je bila iz Mostara pod Verik Veli-pašem nanj poslana. — Ali-paša je šel v planino Germec vstaše trebit, a bil je nazaj potisnen in mej potom ga je četovodja vstašev Karan prijel s hrbta s 1600 dobro oroženimi možmi ter ga proti Majdanu potisnil. Karan je šel za njim in pričakoval se je nov boj. Tudi v Kozari planini so vstaši imeli zmagovalne bitke.

Iz Bulgarije ima „Pol. Corr.“, katera zajema iz konzularskih poročil od različnih krajev dopise, ki pričajo, da je bulgarska vstaja uže skoro večja, nego bosenska. Odbor v Bukureštu je postavil uže tudi národno bulgarsko vlado, ki bode od bogatih Bulgarov pobirala darj za oslobojenje.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 15. maja.

Denes se odpró *delegacije* avstro-ogerske. V tako važnem času, kakor je v vnanjeh politiki zdaj, moralo bi to zastopstvo skupne monarhije baš v tem hipu imenitnost imeti. Ali žalibog je nema. Nekaj je temu kriva slabost dualizma sploh, nekaj pa strašna anomalija, da večina prebivalstva Slovani — niti nijsmo zastopani v delegacijah.

Da je vse *magjarsko* vpitje v nedostatnosti nagodbe in o neizpolnenih terjatvah gol humbug, namenjen samo, za svoje gospodstvo strašljive nemške ustavoverce plašiti, (kateri so res za pet milijonov goldinarjev za nas slabšo nagodbo z Ogri naredili nego je bila dosedanja), dokazuje shod volilcev v Debreczinu, v katerem je bilo jednoglasno skleneno, vladne korake odobriti in Tiszo i dalje podpirati. Pa baš tu so baje prej najbolj vpili za samostalno banko itd.

Vnaosje države.

Iz *Belgrada* se poroča, ruski general Černa je v, bivši pribočnik generala Kauffmanna v vojni proti Kokandu v srednji Aziji, stopil je v srbsko vojsko. Tudi od drugod je prišlo nekaj oficirjev.

Da je *turški* prvi minister veliki vezir Mahmud paša padel baš v tem trenutku, ko so konferencé v Berlinu, vzbujajo veliko pozornost. „Z Mahmudom je padel zadnji steber priza-

devanj oblasti po mirnem potu rešiti orijentalne hrupe. Na njegovo mesto je prišel Mehemed Rudschdi, (ne Hussein Avni) mož, ki je bolj za vojsko, in vojska bode smrt Turčije.

Iz *Berlina* poroča „N. Fr. Pr.“ in telegrami drugih novin, da se je mej ministri Andrassyjem, Gorčakovom in Bismarkom dose-glo sporazumljenje. Avstrija ne bode okupirala Bosne, nego novo — noto bodo poslali, v katerej bodo reforme in poročstva, garantije zaznamovane in nujnejše terjane od Turčije nego prej. — Rusija zahteva, naj se Črna gora povekša, ker ruski narod to želi, kate-rega mnenje je ruskej vladi uže teško zvladovati. Grof Andrassy je močno vesel sprejema pri Bismarku. — O dogovorjenih stvaréh pa sicer nij oficijalno nič proglašeno. Samo skleneno je tudi družim velevladnim Angliji, Franciji in Italiji porazumek naznaniti.

Republicansko novinarstvo zahteva, naj se namestu na naglem umrlega ministra notranjih stvari Ricarda postavi drug minister. Agitira se za državnega podtajnika v ministerstvu Marecèreja, ki bode tudi najbrž imenovan.

Dopisi.

Iz *Gorice* 13. maja [Izvirni dopis.]

(Sloga; — „Soča“ konfiskovana; — slovenska gledališčna predstava v Gorici; — Kmetijska šola dobi novo posestvo; — dež. glavar; — vreme.) „Sloga“, slovensko politično društvo je ustanovljeno; dne 11. t. m. je prvokrat zborovalo, a udeležba nij bila preobilna. Ne vem, je-li to dokaz mlačnosti, ali velikega mejsebojnega zupanja mej možmi jedne in druge dosedanjih dveh strank.

V poprejšnjih letih pri „Soči“ je bilo zborovanje, kadar je šlo za volitev odbora, navadno prav živahno, letos pa je šlo vse tako gladko, — da je bilo veselje — saj v slogi ne more iti drugače. Urednik „Soče“ gosp. V. Dolenc je izvoljen za predsednika novemu društvu; on in imena izvoljenih odbornikov so nam porok za vspešno društveno delovanje, katero naj se bo posebno skazalo, kedar pridejo deželne volitve na vrsto.

Včerajšnja „Soča“ se je zopet g. državnemu pravdniku tako dopala, da je kar po vseh eksemplarih segnil; kateri članek se mu je tako prikupil, mi še nij znano.

Ljubljansko „dramatično društvo“ nas je hotelo z nekaterimi predstavami v goriškem gledališči razveseliti. Prav veselji smo bili te vesti; a ravnateljstvo tukajšnjegá gledališča

oziroma dotični odbor nam je veselje na mah prestrigel; zavrnil je prošnjo, katero so bili vložili v ta namen nekateri rodoljubi, zavrnil jo je po soglasnem sklepu in nij v svojem odgovoru niti besedice črhnil zakaj. Taki so le naši bratje sodeželani, kateri se tako ošabno ponašajo z non plus ultra liberalizmom. Nemcem, Francozom in celo Japancem dovoljujejo in ponujajo svoj gledališčni oder — nam domačinom pa vrata pred nosom zapirajo. Zapomnimo si tudi to. Hodie mihi, cras tibi.

Deželni odbor je te dni sklenil kupno-prodajno pogodbo za Grdevičevo posestvo, katero je kupil v tukajšnjem predmestji Sv. Roka deželnej kmetijskej šoli. Ono posestvo obsega zraven poslopj, ki pa nijsmo prav nič pripravna, okolo 100 njiv (po 1000 □ sežnjev) prostora. Zemljišča so prav dobra, a poslopja bo treba vsa preuravnati, kar utegne gotovo več pobrati, nego je v ta namen odločil dež. odbor (20.000 gl.) — Bomo videli, ali bo kedaj šola prav praktično uravnana? Zdaj še zadosta slabo kaže.

Naš deželni glavar grof Coronini odpotuje denes k delegacijam v Pešto.

Vreme je neprenehoma slabo; dežuje, kakor bi se imela ponoviti vesoljna povodenj in hladno je tudi, da se ne moremo nič kaj sprijazniti s pomladno obleko. V Furlaniji je v nekaterih krajih Soča bregove pretrgala in zelo veliko škode napravila.

Na Banjšicah za sv. goro se je prve dni tega meseca toča usula in tla za decimeter na debelo pokrila; kmalu potem je pa melo mej dežjem. V takih razmerah si ne moremo obe-tati ugodne letine, akopram so v nekaterih krajih trte in sadno drevje še precej bogat zarod pokazale.

Iz *Rake* na Dolenjskem 12. maja

[Izv. dop.] Tudi Dolenc se je vzdramil in začel zanimati za občinske zadeve; nij mu več vse jedno, ali županuje ta ali oni. Dan 8. maja bil je za Raško občino jako pomenljiv, ker bila je nova volitev občinskega zastopa, veselo je bilo videti vedno dohajajoče volilce. Raki nij bilo še dano videti nad 200 volilcev kakor ta dan; minola leta se je redkokateri brigal, kdo je izvoljen in kako se gospodari z občinskim premoženjem, navadno je došlo le toliko volilcev, da se je moglo postavno voliti.

tega časa sta ostala sicer še mnogo let pri carju ali moč njihova je slabela, da slabela, a v l. 1560 čisto propala. Zapazivši to zapustil je Silvester svojevoljno carja ter ododšel v samostan, a Adaševa je gosudar poslal na vojvodstvo v Livonijo. Kmalu potem je umrla carica Anastazija.

Priutihlo — priunilo (žalostno postalo) more sinje, — Gljadjučis-smotrijučis so černih korablej. — Priutihli — priunili polja zelenija, — Gljadjučis — smotrijučis na gosudarjev dvor. — Prestavljajetsja carica blagovjerna: — V golovah stojat dva careviča. — V nogah sidjat dve mladi carevni, — Suprotiv stoit sam grozen car, — Groznij car Ivan Vasiljevič. — Govorit carica takovi reči: — „Už ti slušaj, car, poslušaj ko, — Čto ja tebe, carica, poviskažu: — „Ne bud ti jar (hud), bud ti milostiv — „Do svojih do mladih dvuh carevičej. — Ne bud ti jar, bud ti milostiv — „Do svojih knjazej, do svojih dumnih (svetovalec) bojar. — „Ne bud ti jar, bud ti milostiv — „Do svojih soldatušek služuščijih. —

„Ne bud ti jar, bud ti milostiv — „Do vsego naroda pravoslavnoga.“

Garica Anastazija je bila dobra žena, krotka in bogobojazna; car je za njo jako žaloval. Ali ona nij ljubila Silvestra in Adaševa. Zli ljudje, laskavci in šeptuni so to upotrebili in carja nagovorili, da sta Silvester in Adašev spravila carico pod črno zemljo s copernijo.

Sklicali so zbor, ki je sodil nepričujočne poprejšnje svetovalce in je za krive proglašil. Silvestra so odpeljali v daljni samostan, a Adaševa zaprli pod stražo. Tam je tudi umrl.

Komaj sta bila odstranjena od carja Silvester in Adašev ter carica umrla, začel se je ravnati Ivan Vasiljevič čisto po svojej volji. Nastopili so nepristojni piri; s piri pa tudi začela se prognanstva in smrtne kazne. Ivan Vasiljevič je proganjaj in moril prijatelje Silvestrove in Adaševe. Tako jih je poginilo mnogo z vso bližnjo rodbino in še celo z malo deco. Bilo je tudi takih, ki so izgubili svojo glavo nedolžno, samo radi svojega bogatstva, s katerim so hoteli ugodno živeti novi

ljubinci carjevi. Pesen poje o tem tako-le: Kakvo teremjo (zgornja izba) živet Pravoslavnij car, — Pravoslavnij car Ivan Vasiljevič: — On grozen, batjuška, i milostiv. — On za pravdu žalujet (daruje), za nepravdu vješajet. — Uže nastali godi zlije na Moskovski narod, — Kak i stal (postlal) Pravoslavnij car groznij prežnago (od poprejšnjega): — On za pravdi za nepravdi djelal kazni ljutija.“

V tem času je bila vojska z livonskimi Nemci. Začela se je ona radi tega, ker so Nemci branili ruskim trgovcem trgovati z inozemnimi gosti in ker nijsmo puščali inozemnih mojstrov različnih rokodelstev v moskovsko državo. Livonski Nemci so se pobožali, da bi Rusija s pomočjo inozemnih naukov še bolj krepka in grozna postala; potem bi se tudi njim ne dobrotila. Ivan Vaasiljevič je poslal proti Nemcem kneza Kurbskega, vojvodo hrabrega iskusnega, ki je bil za carja uže poprej jako zaslužen v vojskah s Krimci in Kazanci. Ali Kurbskij je bil privrženec Silvestrov, in ko je

Ob 9 1/2 uri zjutraj pričela je volitev in trajala je neprenehoma do — 10. ure zvečer, mej tem časom se nij nihče odstranil iz volišča, izvzemši nekatere bolj oddaljene, nego čakal je radoveden izida volitve.

„Složnost jači, nesložnost tlači“, bila je parola treznih volilcev in volili so tudi složno brez vsacega prepira. Gospod župnik je svoje farane uže dolgo pred volitvijo o njih važnosti podučeval, ter priporočal, naj volijo narodne, pametne in učene zastopnike občine. Došel je tudi osobno na volišče in se nij genil celih 12 ur od svojih faranov — do izida. Volili so volilci v resnici poštene zastopnike Raške občine in sicer sledeče:

Gg. Jakob Lenk, graščak in c. kr. stotnik, Vekoslav Vehovec, trgovec, Blaž Šribar, Janez Kotar, Žabkar Janez, Viljem Pfeifer, državni poslanec, Janez Vizlar, Jožef Ješkovec, Ant. Turk, Anton Banič, Jožef Repsal, Martin Stajnar, Franjo Ribič, Jožef Stajnar, Martin Jordan, Anton Tavčar, župnik, Franjo Malenšek, Jožef Novak, Martin Šiško, Franjo Lavrinšek, Franjo Tomažin, Janez Šiško, Val. Banič, Mat. Zvelbar in Franjo Metelko. — Radostni smo zapustili volišče, ker svesti, da smo izvolili poštene ter narodne odbornike, ki bodo skrbeli za občino in vsigdar možato postopali, če se nam bodo kratile narodne in občinske pravice. Ker so novoizvoljeni odborniki rodoljubi, posebno pa g. Pfeifer in župnik Tavčar imeli bomo narodno županstvo, ki ne bode klečeplazilo in par nemčurkim uradnikom na ljubav, a vsej občini v narodnem obziru na kvar ter sramoto — uradovalo nemški. Žalostno je pač, da uprav pri nas na Doljenskem je več „očetov županov“, ki znajo par nemških besed in da se ne zamerijo g. glavarju izneverjenemu sinu slovenske matere, pisarijo nemško, kar je za nas kmete — turško, kakor je g. c. k. glavarju vse kar je slovensko sedaj turško ker ima še prazno luknjo na suknji in v prijaznih sanjah vidi uže svitel križec za zasluge, ki jih ima v odripanji svojega slovenskega jezika. Upati je, da nemškutarenje ne bode trajalo kajti, kjer so bile do sedaj nove volitve, nehali so kratiti naše svete narodne pravice nemčurški županje, ter na njih mestih sedijo sedaj rodoljubi vneti za svojo slovensko domovino in mili narod slovenski. Zato

pa priporočamo novoizvoljenemu Raškemu občinskemu zastopu, da si izvoli župana, ki bode skrbel za občino, varčno gospodaril z njenim premoženjem, pred vsem pa v svojem uradu nam vsem razumljivo uradoval v častnem jeziku naših dedov in očetov Slovanov.

Iz Maribora 11. maja [Izv. dop.] V spominu vam še bode ona debata v dežel-nem zboru, pri kateri se je starikovi Waser izrazil, da mu nij znano, ka bi na spodnjem Štajerju bil kateri uradnik sodnijski, ki ne bi bil zmožen slovenskega jezika, znano bode še, da je na to izjavo dr. Vošnjak imenoval 3 sodnije — št. Lenartsko, slov. Bistriško in Mariborsko desnega brega Drave. Znano bode tudi še, ka je pri banketu zvečer neki graški advokat dr. Schloffer napil onim trem nemškimi uradnikom, namreč g. dr. Baumannu v Mariboru, avskultantu Piksu v Št. Lenardu, in avskultantu Rumpferju v slovenskej Bistrici, sedaj v Kozjem.

Črez to neumnost dr. Schlofferja sem denes študiral in sicer zato, ker sem zopet dosta slišal o Piksu in gledal Baumanna, kako se to revče trpinči zarad neznanja slovenskega jezika, in ko bi ga dr. Schloffer videl in sam razumel slovenski, gotovo bi rajši napil svoje neumnosti kot pa onim trem uradnikom. Jaz sem osobno znan z vsemi tremi in sem dostokrat bil prepričan, ka bi sami radi znali slovenski. Za jednega teh 3 pa vem gotovo, da, ko bi bil pri onem banketu navzoč in bi bil slišal, kako se bedasti dr. Schloffer norčuje z njegovo siromašnostjo, bil bi Schlofferju se čudno zahvalil za napitnico. Kolikrat sem slišal uboščeka v krčmi Mariborčanom razlagati, kako rad bi slovenski znal, in razlagal jim je, kako potrebna je slovenščina pri nas. Zatorej se pa tudi čudim, da nij on Schlofferju pisal karto — v kojoj bi se mu bil proketo čudno zahvalil. Vi g. dr. Schloffer pa se potrudite, prej ko se norca delate iz samega sebe in iz teh revčkov, jedenkrat v Maribor k desnemu bregu na obravnave, pa poslušajte in gledajte tistega sodnika, in videli bomo, ali se vam ne bode nemški brat v srce smilil v tem položaji, ako boste videli, kako ga dve stari krofasti babi zmirljajo in psujejo, da še njih besedij imenovati ne morem, in on se ne gane, ker ne razume psovanj, vse pa se mu v zobé posmehuje. In tako si ta sodnik

res dan za dnevom več „rešpehta“ pri prostem ljudstvu pridobivlja. Poslušajte ga, kako se vede, kedar kdo prisega in g. adjunkt vpraša: „Sie verstehen ja deutsch?“ — in če kmet reče „apisl“ pa mu takoj čita nemško prisego, a kmet niti jedne besede še izgovoriti ne more, sodnik pa le hitro naprej bere, da le gre. G. dr. Schloffer ali sme potem okrožno sodnistvo v Celji vprašati, kako je to mogoče, da toliko pritožeb zaradi krive prisega, goljufije po članu 199 lit. a k. z. prihaja? Odgovorite gospodine, saj ste jurist — ne? Pridite ga poslušat, kadar priče zaslišuje in kadar stranko proti advokatu zastopa. Navadni diurnist posluša stranko, in če jo je čisto razumel ali ne, pove pač kakor se mu zdi svojemu gospodu, gospod zopet naroči, naj stranko vpraša, ali če je človek kedaj kot jurist trgal hlače na univerzi, in celo to komedijo pogleduje, lahko se prepriča — kako nasprotni so odgovori na vprašanja, in kaka krivica se godi tukaj postavi in pravu.

Pridite jedenkrat g. doktor z g. Waserjem v Št. Lenart pa boste videli, kaj se pravi norce delati iz nemškega uradnika na Slovenskem.

Tam pa še celo tisti redki, ki nemški znajo, nečejo nemški govoriti in to nalašč onemu vašemu nemškemu bratu kljubu — in uže večkrat je moral slišati besede iz ust prostega kmeta: „gospod saj ste vi zavoljo mene tukaj, ne jaz zarad vas. Kdor hoče tukaj živeti, mora znati naš slovenski jezik. — Vprašajte ga, če nij res, in kako se mora uboga para sodec mučiti, da bi se saj malo naučil slovenski. Kaj bi še le ti ubožci začeli, če bi odvetniki tam pa tam slovenske uloge vlagali kar bi morali? Odlok — to se ve da bil bi nemški, — saj to je po vašej švabskej misli pravilno, saj ste jurist in poznate tudi član 19. drž. postave. Ali odvetnik tudi lahko slovenski ugovarja, replicira in duplicira itd. če hoče, kaj pa potem, kako boste razsodbo skovali? Tukaj se sicer ne zgodi kaj tacega, ker smo si vsi predobri, premehki in smo tudi prav prijazni onim Nemcem. Pa če pride kaj tacega, kaj potem? Ali mu boste zopet napili napitnico? Nij še dolgo, kar je drugi čisto trd Nemeč in čisto nezmožen slovenskega jezika — sod. adjunkt desnega brega Drave, v Mariboru obče spoštovani g. dr. Schoberlechner

začul o nemilosti carskej proti Silvestru in Adaševu, o mnogih prognanstvih in smrtnih kazni, začel se je bati tudi za sebe samega. Livoncem je prišla na pomoč Poljska, in Kurbskij nij mogel v jednej bitvi zmagati. Gosudar je izlil nanj ves svoj gnev v ostrih besedah; Kurbskij pa je zato boječ se njega, pobegnil k Poljakom, a carju poslal pismo, v kojem ga je ukoril radi njegove ljutosti in njegovega krvopijstva.

Izdajstvo Kurbskega je snelo z Ivana Vasiljeviča poslednjo uzdo, s katero se je dal še brzdati. Car je mislil, ker je Kurbskij sam pobegnil, da je družim nemogoče iz Moskve oditi, ali da se od njih tudi nič dobrega ne pričakuje. Ivan Vasiljevič si je umišljal, da mislijo vsi bojarji na izdajstvo; in da bi mogel vse brez zapreke ob glavo dejati, zmisli si je neobično delo.

Početkom decembra l. 1564 se je odpravil car skupaj z obitelji iz Moskve ter odšel z dvorom v slobodo Aleksandrovska. Pretekkel je cel mesec in od carja nij ne sluha ne duha, kakor, da se je carstvu odpo-

vedal. L. 1565, 3. januarja je prišel v Mosko poslanec s carskimi pismi k mitropolitu in narodu. — V pismih je car obdolžil bojarje raznih izdajniških in grdih činov, in rekel, da neče on nič več trpeti in da hoče zapustiti gosudarstvo, kamor mu bode bog zapovedal, a narod naj se ne boji nemilosti kakor tudi nič hudega gosti, kupci in vse krščansko ljudstvo. Narod se je zbnul, bilo je slišati stokanja in krika. Imeli so vojsko s Poljsko; Krimci so se grozili, kako boče tedaj mogoče brez carja? Začeli so prositi mitropolita, da bi se podal k carju, da ga prosi naj ne zapusti gosudarstva, naj ne da naroda oropati volkovom, a za vladarjeve zločince in izdajalce se nikdo ne zavzima — naj je on kazni, kakor hoče. Mitropolita z vladikami, arhimandriti in bojarji pride k carju. Gosudar jih je pustil k sebi, poslušal jih in pristal, da ostane še vladarjem, ako se mu ne bode duhovščina protivila v nobenej stvari, katero bi hotel on izvesti. Moskva se je umirila, a car je začel izvrševati začeto delo. Uredil si je svoj dvor in svoje vzdržanje po

svoje; za bojarje, dvorjane, sodnike in druge služabnike je imenoval svoje ljudi; ravno tako tudi strelce, vojnike. Razun tega je on vzel za se in za svoje vladarske potrebe nekoliko mest in okrožij, razmestil po njih svoje posebne kneze in bojarje, a poprejšnje je odstranil ter je razmestil po družih okrožjih. Celo v Moskvi je on naznačil za se ulice in slobode (predmestja) ter zapovedal v njih živeti svojim ljudem, a poprejšnje prebivalce je premestil v druge ulice.

Ves ta posebni carjev del imenoval je Ivan Vasiljevič opravičino (od besede oprič t. j. razun oddeljen), a zemščino t. j. ostalo zemlje, vojaštvo, sodnije, upravo in vse deželne zadeve je zapovedal upravljati bojar-skemu veču. Tako je mislil Ivan Vasiljevič učvrstiti svojo moč. On nij mogel pregnati od sebe vsega starinskega bojarstva, na tak način pa se je sam od njega ločil ter se okrožil z novimi ljudmi, mlajšimi, iz popovičev in ostalega naroda.

(Dalje prih.)

držal v roki slovensko tožbo in bi bil imel ugovarjati za stranko. Kaj si če? Poprosi koncipijenta, zastopnika njegove nasprotne stranke, naj mu stavek za stavkom bere in prestavi — in ta koncipijent je še s tem svojej stranki škodoval.

Prihodnjokrat nekaj o našem vodji grunt-nih bukev — Grundbuchsführerju — Vencel-u in njegovej samovladi pri sodnji.

Iz savinjske doline 11. maja. [Izv. dop.] Včeraj zvečer je zopet savinjsko učiteljsko društvo zborovalo v Mozirji v Lipoldovej gostilnici in sicer na kegljišči, katero je bilo krasno ovenčano z raznimi podobami; videli smo tudi sliko jugoslovanskih vstaških vodjev — okinčano. — Kljubu več dnij trajajočemu, jako slabemu vremenu, je došlo 12 narodnih učiteljev savinjske doline. — Dnevni red je bil uže v „Slov. Narodu“ objavljen. Omeniti moramo, da so, kakor sem poizvedel, voljeni v odbor isti gospodje in dočim: gg. Škoflek za predsednika, Cizelj za predpredsednika, Meglič tajnik, Agrež pa za blagajnikarja. Delovalo je društvo uže 2 leti in imelo je mnogo shodov. Mej družim se je po dokončanej volitvi sklenilo in določilo:

1.) „Sav. učit. društvo“ pristopi k „Lehrerbundu.“ Za poslanca je bil voljen g. Meglič, kateri bode v smislu „sav. učit. društva“ v „Bundu“ postopal.

2.) Bolehnemu učitelju v sv. Trojicah g. Čížeku se je nabrala majhena svota za podporo.

3.) Izdala se bode mala knjižica, obstoječa iz raznih spisov. našemu slov. ljudstvu v poduk.

4.) Meseca junija bode zborovalo društvo v Gornjem gradu. Po končanej volitvi, katera se je vršila v posebnej sobi, so šli učitelji na kegljišče. Tam jih je uže čakalo mnogobrojno število podpornih udov, prijateljev in prijateljic narodnega šolstva. —

Po skupnem obedu je oder nastopil g. Škoflek, ter v jedrnatem govoru govoril „o našem društvu“, kateri je bil z živo pohvalo sprejet.

Na to so se predavali trije govori, katere so govorili g. Cizelj „o veljavnosti narodne šole na podlogi novih šols. postav“. G. Soršak „o domači odgoji“. G. Leban, „o telovadbi“. — Vsi govorniki so bili z živio-klici in rokopleskom sprejeti. — Mej prestanki so pokali možnarji, da je odmevalo črez hribi in plan — in to v tihej noči, kar je delalo človeku velikanski vtis. — Pravijo, da še na veliko soboto nij bilo tacega streljanja. — Potem je sviral izvrstni ciganski kvartet.

Domače stvari.

— (Slovensko gledališče). Zadnja letošnja predstava, ob jednem benefica gospodičine Podkrajšekove prinesla nam je ponovitev znane Birch-Pfeiferjeve igre „Cvrček“ (Grille). Občinstvo je zdatno porabilo priliko, pokazati priljubljenej igralki svoje simpatije in itak svojo hvaležnost drugemu radovoljnemu in marljivemu prostovoljcu našega gledališča, gospodu Juvančiču. Burni pozdravi in dva krasna venca, katera sta imenovana prejela, vse jima je bilo poročstvo, da občinstvo vé čislata talent in pridnost. O igri smo uže pri prvej predstavi isto obširno poročali. Denes le omenimo, da premembe v nalogah nikakor nijso motile dobrega vspeha, katerega smo pri prvej priliki zaznamovali. Kar se tiče gospodičine Podkrajšekove, dajali bi, da se jej je ta pot skoro bolj posrečilo varo-

vati konsekvantno svojo nalogo, nego v prvič. Hitri govor njen pa je marsikoga jako motil; sploh pa naši igralci premalo na to pazijo, da bi govorili kolikor mogoče razumljivo. Gospod Kocélj (Barbeaud) nam je jako dopal, gđ. Hanova (Madelon) pa je svoj prvi večji debut vrlo izpeljala. — H koncu pak gorko želimo, da si dramatično društvo prihrani tudi za prihodnjo sesijo vse te svoje dobre moči, in v tem smislu kličemu za prihodnjo zimo: Na veselo svidenje!

— (Sneg) je nas zapadel v nedeljo in ponedeljek, na zelenem drevju veliko škode naredil in v sredi maja prinesel nam zopet prav zimski mraz. Vode so zopet narasle, povodenj na ljubljanskem močvirju je zopet večja.

— (Z ljubljanskega močvirja) se nam poroča: Kmetske hiše stoje vedno globlji pod vodo. Po nekaterih zmanjkuje ubozim prebivalcem živeža. Zato je včeraj ljubljansko mesto v dveh čolnih poslalo jim živeža. Bati se je, da bode voda neke hiše izpodjela, da se poderó. Beda je velika, ljudje ne pomnijo take povodnji. Ker dežuje vedno še, ne vemo kaj še hudega pride.

— (Naznanilo.) Zborovanje občnega zbora delničarjev banke „Slovenije“ bode 6. junija t. l. po polu dne ob 4. uri v čitalnični dvorani v Ljubljani. Ker je točka 5 programa za delničarje in za stvar zelo važna, naj se tega zborovanja delničarji udeleže, kolikor je le mogoče. Obrok za ulogo delnic je v smislu §. 24 bankinih pravil do 31. tekočega meseca.

Tržne cene

v Ljubljani 13. maja t. l.

Pšenica hektoliter 8 gld. 60 kr.; — reš 5 gld. 60 kr.; — ječmen 4 gld. 20 kr.; — oves 3 gld. 60 kr.; — ajda 5 gld. 20 kr.; — prosó 4 gld. 40 kr.; — kornza 5 gld. 20 kr.; krompir 100 kilogramov 3 gld. 60 kr.; — fižol hektoliter 7 gld. — kr.; masla kilogram 1 gld. — kr.; — mast — gld. 82 kr.; — špeh trišen — gld. 70 kr.; — špeh povojen — gld. 75 kr.; jajce po 1²/₃ kr.; — mleka liter 8 kr.; govednine kilogram 48 kr.; — teletnine 44 kr.; — svinjako meso 58 kr.; — sena 100 kilogramov 2 gld. 80 kr.; — slame 2 gld. 62 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 9 gld. — kr.; — mehka 6 gld. — kr.

Dunajska borza 15. maja.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovnih	65 gld	85 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	69	85
1860 drž. posojilo	110	50
Akcije narodne banke	848	—
Kreditne akcije	136	10
London	119	90
Napol.	9	55
C. k. cekini	5	65
Srebro	102	70

Loterijske srečke.

V Gradci 13. aprila: 4. 86. 32. 46. 6.
Na Dunaji 13. aprila: 13. 89. 25. 63. 62.

Izseljevanje.

Zobni zdravnik A. Paichel

usoja se svojim p. n. pacientom uljudno naznaniti, da od 7. maja naprej v (129—3)

Mali-jevej hiši, v I. nadstropji poleg Hradezky-jevega mosta stanuje. Ordinira pa kakor do sedaj od 8. do 12. in od 2. do 5. ure.

Lek zoper gušo (krof),

izkušeni pripomoček zoper gušo (debel vrat), razpošilja z nakazanjem o rabljenji po 1 gld.

V. Franz

in Holoubka a/d böhm. Westbahn. (134—2) (češkem.)

Samoklistirni aparat

(Clyso-pumpe, Irrigátérje),

Inhalacijne aparate,

klistirne, uretralne in maternične brizgalnice, mlečne pumpe, sesalne steklenice, vezi za počene

po fabriškej ceni.

Jedino le pri

(53—9)

Gabriel Piccoli,

lekarju, na dunajskej cesti v Ljubljani.

Radgostski

univerzalni čaj

in rožnovski maho-rastlinski celtlički,

priporoča se posebno

za vse, tudi za zastarane bolezni na pljučah, za srčne, prsne in vratne bolezine, posebno za sušico, želodečevo slabost, za splošno slabost čutil in za čenjavajoče se pljučnice!

Veliko število priznanskih pisem razpolagajo se v prepričanje.

Javna zahvala.

Gospodu J. Seichertu, lekarju v Rožnovi v Radgostskem.

Cestiti gospod!

Po dostanem nevarnem pljučnem vnetju mučil me je celo tri leta suhi kašelj in ponavljajoča se hripavost. Pretečeno jesen postalo je moje žalostno stanje tako hudo, da sem celo kosce vstrdene krvi izkašljal in trpel sem pri tem zaradi prebavenja in telesne slabosti, mrlice in ponočnem me jako slabim potenji. Zdravnik — moj dobri prijatelj — konstatiral je začetno jetiko!

Po dolgem brezuspešnem zdravljenju poskusil sem vsled sveta mojega zdravnika kot zadnji pripomoček Vaš Radgostski univerzalni čaj, kateremu se zahvaljujem uže mnogi v našem mestu za zopet pridobljeno zdravje, ter rabim za olajšanje suhega in žgečega kašljanja Vaše Rožnovske celtličke.

V kratkej dobi zboljšalo se je moje brezupno stanje tako, da se čudijo vsi moji znanci, kakor tudi moj zdravnik, kateri nikakoršnega ozdravenja nij upal.

Kašljanje nehalo je popolnem, ravno tako nijsem več kri pljuval in nehalo je tudi ponočno potenje, povrnil se je zopet tek in močnejši kot poprej, in tako pridobilo je moje slabo telo zopet poprijajno krepost in elastičeto.

Komaj po četiritednem uživanji sem popolnem zdrav in vesel in zahvaljujem moje ozdravenje poleg bogu jedino le Vašim pripomočkom.

Prosim Vaše blagorodje moj j starej materi, katera uže četiri leta trpi na srčnem bodenji in teškem dihanji, priposlati proti poštnem povzetku dva paketa tega čaja in ravno toliko škatlic maho-rastlinskih celtličkov in želim iz srca, da bi ta izvrstni lek in nedrago hišno zdravilo zasluženo splošno priznanje pridobilo, ter ostajam s posebnim spoštovanjem Vašemu blagorodju hvaležni.

Ivan Celeryn, kaplan.

Cerhovico 14. aprila 1875.

Od tega po zdravniškej razlozbi in predpisih pripravljenej čaj, velja za 14dnevno rabo pripravljenej paket z nakazom o rabi 1 gold. av. velj. Jedna originalna škatlja Rožnovskih maho-rastlinskih celtličkov 50 kr. Za kolek in zavijanje pa 10 kr. posebej.

Radgostski univerzalni čaj in Rožnovski maho-rastlinski celtlički dobivajo se jedino le v lekarni J. Seichertu v Rožnovi (na Moravskem) in razpošiljajo se naročila na vse strani proti poštnem povzetku.

Da je pa p. n. občinstvu bolj priročno, imajo tudi zaloge sledeči lekarji: W. Mayr v Ljubljani, A. Beinitz v Celovci, W. König v Mariboru, Anton Nedwed „zum Mohren“ v Gradci in J. Cejbek v Zagrebu. (392—17)

Zaloge

napravile se bodo v vseh lekarnah in večjih štacunah materijalnega blaga.